

Justerat protokoll på svenska och engelska skickas till styrelse, valberedning, revisorer, föreningsutskott, ordf för lokalkommittéerna, Directors KMO samt SAKs kansli. I händelse av skillnader mellan protokoll på svenska och engelska ska protokollet på svenska betraktas som gällande.

PROTOKOLL Svenska Afghanistankommitténs styrelse

Tid: Lördagen den 21 november 2020, kl 09.00-15.00

Plats: Teams

Närvarande:	Lena Eriksson Åshuvud	<i>(Suppleant)</i>
	Anders Fänge	
	Azadeh Rojhan Gustafsson	
	Anna-Karin Johansson	<i>(Vice Ordf)</i>
	Kajsa Johansson	<i>(Ordförande)</i>
	Marie Lackenbauer	
	Anders Rosén	
	Abdurrahman Toryalay	<i>(Suppleant)</i>
Frånvarande:	Shirin Persson	
	Joar Forssell	
Dessutom närvarande:	Bengt Ekman	<i>(tf Generalsekreterare)</i>
	Klas Bjurström	<i>(Strategisk Rådgivare)</i>
	Maria Bodänge	<i>(Valberedningen)</i>
	Begmohammed Derakshande-Tomadj	<i>(Medlems- och engagemangsutvecklare, endast §9)</i>
	Dr Shah Mahmood	<i>(Chief Financial Executive Officer, end §7-8)</i>

1. Mötets öppnande. Beslutsförhet

Mötet öppnades av ordförande Kajsa Johansson som hälsade alla välkomna. Ordet gick runt till alla i mötet för en kort uppdatering. Konstaterades att styrelsen var beslutför. Ordförande informerade att SAK vunnit Ideell Arena/PWC:s pris för bästa Årsredovisning inom ideella sektorn vilket är mycket glädjande. Ordföranden tackade alla de som bidragit till årsredovisningen.

2. Val av justerare

Beslöts att Anders Rosén tillsammans med ordförande justerar dagens protokoll, samt skriver styrelsens brev till medlemmarna.

3. Fastställande av dagordning

Beslöts att §13 Statusuppdatering Färdplanen Medlemsrörelse 2021 och styrelsens roll i opinionsarbetet läggs direkt efter lunchpausen kl 1200.

att med detta fastställa dagordningen.

4. Föregående protokoll; 2020-10-17

Beslöts att lägga protokoll FS 2020-10-17 till handlingarna.

5. Säkerhetssituationen, politisk utveckling, humanitär uppdatering

GS Bengt Ekman beskrev den senaste tidens utveckling, bland annat framhölls

- Att egentliga intra-afghanska samtal har ännu inte inletts då parterna fortfarande diskuterar procedurfrågor.
- Att USA till mitten av januari 2020 reducerar sin trupp till 2500 soldater.
- Den fortsatt höga våldsnivån mellan taliban och den afghanska staten. Antalet civila offer minskade tydligt januari – september jämfört med föregående år, även om antalet stridskontakter under Q3 ökade till det högsta under ett enskilt kvartal. Minskningen av civila offer kan bero på färre luftangrepp.

Klas Bjurström uppdaterade styrelsen om den humanitära situationen inför 2021. UNOCHA har reviderat sin *Humanitarian Response Plan* inför 2021 då man ser stora utmaningar som följer på både covid-19 samt den försämrade säkerheten. Covid-19 kommer att prägla kommande år då pandemin medför väsentligt ökande fattigdom och sekundära effekter såsom undernäring, utebliven vård och förebyggande insatser, utebliven skolgång, samt att den afghanska statens inkomster kommer att sjunka.

Styrelsen konstaterade att den ökande fattigdomen och andelen som lever med osäker tillgång till mat är en långsiktig trend som började långt innan covid-19 ytterligare förvärrade situationen. Detta bör föranleda SAK att förbättra sin socioekonomiska analys av målgruppernas situation, samt att ytterligare stärka aspekterna av fattigdomsbekämpning i arbetet. Den pågående utvecklingen kommer att påverka SAKs kärnverksamhet starkt under kommande år..

Presentationen bifogas protokollet.

Plan B

I november 2019 beslöt styrelsen att återbesöka Plan B i samband med framtagandet av SP 2022-25. Den kommande politiska osäkerheten tillsammans med den väsentligt ökande humanitära utmaningen aktualiserar behovet av en uppdaterad Plan B. GS föreslår därför att revideringen av Plan B igångsätts nu, med en eller flera styrelseledamöter deltagande som referensgrupp i arbetet.

Anders Fänge, Kajsa Johansson och Abdurrahman Toryalay anmälde intresse för att ingå i referensgruppen för Plan B

Beslöts att uppdra till GS att revidera Plan B.

6. GS-rapport

GS beskrev det fortsatta arbetet med att utveckla generalsekreterarens kvartalsrapport. Ambitionen är att den ska bli kortare, mer läsvänlig och selektiv, samt fokusera på avvikelser.

Utöver vad som presenterades i GS-rapporten följde GS upp följande frågor:

Status SP 2022-25: Pågår enligt tidigare fastslagen plan.

Uppföljning H Zafar: Ingen ytterligare utveckling sedan förra styrelsemötet. Identifierade risker har följts upp. Dialogen inom organisationen kommer att fortsätta genom värderingsarbete inom MR2021 och kommande policy. Ärendet kommer att sammanfattas i en rapport och anses därmed stängt. Rapporten kommer att delges styrelsen.

Internal Audit Q3 report: Bifogades för styrelsens kännedom enligt fastslagen rutin.

Presentation bifogas protokollet.

7. WP&B 2021

GS beskrev kort arbetsplanens funktion som operationalisering av den strategiska planen, men att det under arbetsplanen också finns ett lager av utförliga aktivitetsplaner.

2020 kommer att utgöra det fjärde och sista året av arbete enligt SAKs Strategiska Plan 2018-21. Den övergripande inriktningen ligger fast och året kommer innebära slutförande av insatser som styrelsen redan tidigare lagt fast. GS sammanfattade kort nyheter och förändringar inom programmen i årets arbetsplan, en sammanfattning återfinns också i planen sig.

Styrelsen kommenterade och diskuterade bland annat

- Möjligheten att lägga ut funktionen för visselblåsning (men inte själva utredningsarbetet) på extern revisionsbyrå. Styrelsen kommer att hållas uppdaterad om eventuell utveckling av anti-korrupsionsarbetet.
- Hur beslut fattas om att söka nya donors och var avvägningen sker mellan å ena sidan möjligheterna till finansiering och diversifiering, och å den andra mot risken för fragmentisering och ökade marginalkostnader för att hantera många små avtal.
- Att 50 000 USD är en mycket låg nedre gräns för nya kontrakt.
- Att SAK kunde överväga att se på möjligheterna till socialt företagande som en del i en utveckling av finansieringsstrategin.
- Påpekade att det står att antalet tjänster på SMO ska minska från 26 till 17 vilket sannolikt är fel och bör rättas.
- Att flera avsnitt, men kanske tydligast det om livelihoods, är svaga avseende analys och genderperspektiv. Detta är försent att ändra nu men behöver förstärkas framöver.
- Att *Risk and Mitigation Plan* är spretig, blandar nivåer och behöver utvecklas nästa år.

Dr Shah Mahmood presenterade förslaget till budget om totalt 334,9 MSEK för 2021, en ökning med 4,7% jämfört med ursprunglig budget 2020.

27 MSEK, motsvarande 8,1% av budgeten är ännu ofinansierad. Detta är medvetet då SAK de senaste åren har legat på 95% budgetutnyttjande. För 2021 står Sida för 64% av budgeten.

Presentationer bifogas protokollet.

Beslöts att godkänna arbetsplan och budget 2021

att styrelsen ska ta upp finansieringsstrategin vid första eller andra mötet i vår

att styrelsen till nästa år önskar en tydlig utveckling i arbetsplanen avseende

- *Risk and mitigation plan*
- Gender-analys av programinsatser (särskilt inom landsbygdsutveckling)
- Socioekonomisk analys och fattigdomsperspektiv

Enligt Giva Sveriges (fd FRII), kvalitetskod skall styrelsen årligen ta ställning till riskanalys för verksamheten och fastställa en organisationsövergripande riskhanteringsplan, samt dokumentera detta i styrelseprotokoll. SAK riskhanteringsplan finns som tidigare i WP&B 2021.

Beslöts att med riskhanteringsplanen i WP&B 2021 finna Giva Sveriges krav tillgodosett.

8. 9 m BFU

Dr Shah Mahmood föredrog budgetuppföljningen till och med september, samt redogjorde för de budgetlinjer som avviker mer än 10% från budget. Budgetutnyttjandet vid 9 månader var 85% jämfört med 83% vid samma tid 2019 och 95% 2018.

Utnyttjandet för hela året beräknas till 95% och outnyttjade medel (beräknat till 16 MSEK) kommer att föras till 2021. Styrelsen framförde att det, inte minst givet omständigheterna, är imponerande och tillfredsställande att budgetutnyttjandet ändå är så högt.

Budgetutnyttjandet för planering, rapportering och monitorering är för lågt. Anna-Karin Johansson påpekade att detta varit ett bekymmer under lång tid och också har påpekats i externa utvärderingar. SAK bör därför överväga att överanställa för att kompensera de återkommande vakanserna som försenar och hindrar arbetet.

GS beskrev hur den pågående rekryteringen av deputy CD/A kommer att vara ett viktigt steg i en nystart för PMER.

Presentationen bifogas protokollet.

Beslöts att godkänna budgetuppföljningen för 9 månader.

att uppdra åt GS att under 2021 återrapportera utvecklingen inom PMER i GS-rapporterna

9. Statusuppdatering Färdplanen Medlemsrörelse 2021 och styrelsens roll i opinionsarbetet

Begmohammed Derakshande-Tomadji (Medlems- och engagemangsutvecklare) uppdaterade styrelsen om arbetet med MR 2021. Överlag har pandemin påverkat genomförandet, men Begmo rapporterade bland annat att

- Ordförandenätverket är igång.
- En digital styrelseutbildning är under uppbyggnad.
- Troligen tas inte en specifik medlemspolicy fram, arbetsgruppen tar istället ett bredare grepp som sträcker sig över revisionen av SAKs övergripande policy under kommande strategiska period.
- Påverkansplanen har ett tydligare fokus på Afghanistan och Agenda 2030.

Styrelsen frågade bland annat om möjligheterna att bilda nya lokalföreningar, samt nämnde att utbildningar skulle kunna vara en viktig insats, inte minst under pandemin, när många andra aktiviteter är svårare att genomföra.

En väsentlig fråga för styrelsen och Begmohammed var på vilka ytterligare sätt som styrelsen att bidra i det kommande opinionsbildande arbetet. Styrelsen diskuterade bland annat följande möjligheter

- Bidrag vid strategiska övervägande i påverkansarbetet
- Deltagande vid behov vid samtal med beslutsfattare
- Bidrag med åtkomst till nätverk
- Insatser för kommunikation genom sociala medier

Styrelsen uttryckte ett generellt intresse av att vara en del av påverkansarbetet och önskar involveras även utöver de punkter som anges i dokumentet, i de fall där det är relevant/stärker påverkansarbetet.

10. Faktablad: hur SAK arbetar i konflikt

GS Bengt Ekman beskrev konfliktens allt mer krävande omständigheter, där talibanerna är allt mer aktiva gentemot utvecklingsaktörer. SAK har tillsammans med andra aktörer anslutit sig till de så kallade *Joint Operating Principles* (JOPS) som UNOCHA lett framtagandet av. Principerna är hämtade från den internationella rätten och ska bidra till enhetlighet och tydlighet i utvecklingsaktörernas relationer till konfliktens parter.

Styrelsen diskuterade vikten av att SAK är tydlig om sin kommunikation med representanter för talibanerna som en väsentlig aktör i konflikten. SAK kommunicerade länge endast genom lokala byråer, som i sin tur fick förankra SAKs arbete och löste konflikter och frågor som uppstod. De senaste årens allt mer koordinerade kraven från lokala talibaner att hantera frågor på högre nivå har tvingat alla humanitära och utvecklingsaktörer att kommunicera på provinsial nivå och ibland genom officiella kanaler till central nivå. Detta gäller även SAK och är en faktisk utveckling.

Viktigt att understryka är dock att

- SAK inte förhandlar med talibanerna. SAK lever framförallt upp till kraven om transparens, om bästa möjliga förutsättning för arbetet, samt att se till anställda och målgruppers säkerhet.

- kommunikationen inte innebär att talibanerna synpunkter ges företräde, utan att de behandlas som andra aktörer när de till exempel påpekar behovet av insatser eller vill informera sig om SAKs insatser. SAK är neutral i förhållande till konfliktens parter. För att ta ansvar för våra insatser samt upprätthålla transparens är det SAKs skyldighet att alltid undersöka påpekade brister eller misstänkta oegentligheter. Sådana påpekanden från talibanerna måste därför behandlas på samma sätt som från alla andra aktörer.

Klas Bjurström redovisade uppföljningen av de anmärkningar som framfördes till SAK i Doha i februari 2020. Internal Audit Unit granskar för närvarande utbildningsinsatserna i främst Ghazni och Wardak.

11. KMOs lokaler

SAK har i dagarna fått besked om 12 månaders förlängning av hyreskontraktet för KMO, samt möjlighet att hyra ny mark att bygga på om vi så önskar. Detta möjliggör en ordnad flytt till tillfälliga eller permanenta lokaler under kommande år. Däremot är det nu bekräftat att vi inte kommer att kunna vara kvar i nuvarande lokaler.

12. Ny donator: Qatar Foundation / Education Above All (EEA), samt riktlinjer för bedömning av nya givare

Styrelsen beslöt i juni 2020 att principiellt godkänna Qatar Foundation som ny givare förutsatt att en riskbedömning av samarbetet med Qatar Foundation genomförde och dokumenterade. Detta är nu genomfört. Formellt möter EEA SAKs ställda krav och stiftelsen bedöms inte skilja sig väsentligt från andra organisationer avseende mål, kompetens, rapporteringskrav, styrning osv. Däremot behöver styrelsen bedöma.

- a) Om SAK kan eller bör ta emot statliga qatariska medel genom EEA mot bakgrund av att Qatar är en icke-demokrati med mycket dålig respekt för mänskliga rättigheter.
- b) Risker för SAK i den allmänna opinionen om vi gör ovanstående.

Styrelsen förde en längre diskussion om den uppenbart svåra principiella fråga vilka krav vi bör ställa på finansiärer i allmänhet och det aktuella fallet i synnerhet. Diskussionen kretsade kring

- avvägningen mellan å ena sidan det problematiska att finansieras av icke-demokratier, och å andra sidan tillgodose målgruppernas rättigheter i Afghanistan.
- avvägningen mellan att å ena sidan strikt tolka SAKs värdegrund som att endast finansiering från demokratier är möjlig, och å andra sidan att SAK därmed nästan uteslutande är hänvisade till finansiärer i väst.
- att den grunden för det beslut SAK fattar kommer att behöver motiveras tydligt så att andemeningen framkommer.
- att oavsett vilket beslutet blir så kommer det bli prejudicerande och få märkbara konsekvenser för diskussioner och beslut om andra framtida möjliga givare.

Styrelsen var inte omedelbart överens om vägen framåt. Ordföranden föreslog därför att styrelsen skulle hålla sig till försiktighetsprincipen, värna värderingsmässig konsekvens och enighet, och därmed bordlägga frågan till nästa möte för att ge tid till eftertanke och ytterligare diskussion.

Riktlinjer för bedömning av nya givare har tagits fram och kommer att fastställas framöver. De har delats med styrelsen för kännedom. Styrelsen kommenterade att dokumentet bör gås igenom igen för att åtgärda eventuella glidningar i formuleringarna, samt för att undersöka om riktlinjerna också efterfrågar givarnas eventuella pågående juridiska processer. Det konstaterades att beslutet om EAA framöver kommer att få följder för dokumentet.

Beslöts att bordlägga punkten till 30 januari. Inga ytterligare underlag behövs till det mötet.

13. Uppföljning av Efficiency Audit: Internal Audit Unit

Den nyligen genomförda Efficiency Audit lämnade ett antal rekommendationer till SAK, vilka tidigare presenterats för styrelsen. En av föreslagna förändringar avser till vem enheten för internrevision (IAU) rapporterar. Dock saknades helt anmärkningar på hur enheten fungerar eller dess rapporter.

Styrelsen önskade få sig tillsänt IAUs struktur och unit statement.

Med anledning av rekommendationerna föreslår därför GS att

1. GS (och inte CD/A) fastställer IAUs årliga revisionsplan.
2. GS (och inte CD/A) är mottagare av IAUs årliga samt löpande specifika rapporter från IAU.
3. Att styrelsen etablerar en rådgivande kommitté till GS, bestående av två styrelseledamöter utsedda av styrelsen, som
 - a) Granskar extern revisionsrapport innan styrelsebehandling och årsmötesbeslut.
 - b) Granskar IAUs revisionsplan, innan GS godkänner.
 - c) Granskar IAUs årliga rapport innan GS godkänner.

Beslöts enligt ovan

Att den som utöver Anders Fänge vill vara med i internrevisionskommittén hör av sig till Kajsa senast tisdag 24 november.

14. Utvärdering av GS i förhållande till instruktionen och SAKs mål

Styrelsen ska årligen utvärdera generalsekreteraren i förhållande till instruktion och till organisationens mål. En halvtidsutvärdering av GS genomfördes i slutet av 2019 och presenterades för styrelsen 1 februari 2020. Eftersom ordinarie GS Andreas Stefansson har varit föräldraledig sedan augusti 2020 föreslås att nästa utvärdering av GS görs av styrelsen i november 2021. Styrelsen uttryckte sin stora uppskattning över Bengts insatser som tf GS.

Beslöts att nästa utvärdering av GS görs av styrelsen i november 2021

15. Nästa styrelsemöte 30 januari

Enligt tidigare styrelsebeslut skulle mötet 30 januari vara fysiskt, men pandemins utveckling ser ut att förhindra detta. Styrelsen kommer att följa folkhälsomyndighetens rekommendationer och slutligt besked skickas första veckan i januari.

På agendan:

- *Resolute Support Mission*
- *New donor och riktlinjer nya givare.*
- *Follow-up of board & AGM decisions 2020*
- *SP 2022-2025: Progress report, incl*
 - o *Report from PESTLE workshop conclusions*
 - o *Report target group consultations*

16. Övriga frågor

Inga

17. Mötet avslutades

Vid protokollet:

Klas Bjurström

Justeras:

Kajsa Johansson

Anders Rosén

Bilagor:

- Presentationer Säkerhet, politik, verksamhet mm